

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS

Valtakatu 10-12, 96200 Rovaniemi
Puh. 029 564 1800, Fax 029 564 1850
rovaniemi.ho@oikeus.fi

26.9.2016

107/2016

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite Lausuntopyyntönne 7.9.2016

Asia Rovaniemen hovioikeuden lausunto valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2017

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Rovaniemen hovioikeudelta lausuntoa vuoden 2017 valtion talousarviota koskevasta hallituksen esityksestä eduskunnalle.

Hovioikeus lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Oikeusministeriön hallinnonalan toimintaympäristö ja määrärahat

Talousarvioesityksessä oikeusministeriön hallinnonalan toimintaympäristöä koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa korostetaan monin tavoin sitä, että oikeusjärjestelmän vakaa ja luotettava toiminta on yhteiskunnan ja kansantalouden suotuisan kehityksen perusedellytys. Nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa lainsäädäntöratkaisuilta edellytetään ennakoluulotonta ja innovatiivista ajattelua. Lisäksi todetaan, että oikeuslaitoksen toimintakyvystä huolehditaan ja oikeudenhoidon resursseja voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisesti.

Hovioikeus toteaa, että tuomioistuinten tehtävänä on huolehtia säädetyn oikeusturvan toteutumisesta Suomessa. Riippumattomat tuomioistuimet käyttävät vallan kolmijako-opin mukaista tuomiovaltaa. Tuomioistuinten rooli esimerkiksi perustuslain mukaisten perusoikeuksien turvaamisessa on merkittävä. Oikeusjärjestelmän ja tuomioistuinten toiminnalla tai toimimattomuudella on erittäin merkittävä vaikutus myös koko yhteiskunnan ja kansantalouden kehitykselle.

Oikeusministeriön hallinnonalan määrärahat suhteessa sen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ja merkitykseen ovat erittäin pienet. Koko hallinnonalan osuus esitetyistä valtion menoista on vain 1,7 prosenttia, mikä on vähemmän kuin esimerkiksi valtionvelan korkojen osuus. Tuomioistuinten ja oikeusavun määrärahojen osuus oikeusministeriön hallinnonalan menoista on alle puolet ja valtion menoista ainoastaan alle 0,8 prosenttia.

Suomen tuomioistuimet toimivat eurooppalaisittain vertailtuna vähin resurssein. Siitä huolimatta oikeuslaitos toimii Suomessa keskimäärin hyvin ja pys-

tyy vastaamaan siihen kohdistuviin oikeusturvaodotuksiin. Tuomioistuimet ja niiden henkilökunta toimivat kuitenkin osin voimavarojensa äärirajoilla. Käytettävissä olevat resurssit ovat liian niukat suhteessa työmääriin. Lisäksi niukat resurssit jakautuvat eri tuomioistuinyksiköille epätasaisesti suhteessa yksiköiden työmääriin. Nykyisessä tilanteessa oikeudenkäyntien asianosaiset eivät saa koko maassa yhdenvertaista palvelua, koska tiettyjen tuomioistuinten ruuhkautumiskehitys vaikuttaa paikallisesti esimerkiksi asioiden käsittelyaikoihin, jolloin asianosaiset joutuvat odottamaan asiansa käsittelyä keskimääräistä pidempään.

Tuomioistuinten niukat resurssit kuormittavat huomattavasti tuomioistuinten henkilökuntaa. Resurssien epätasainen jakautuminen eri tuomioistuinyksiköiden välillä johtaa lisäksi myös tuomioistuinten henkilökuntaa eriarvoistavaan tilanteeseen. Osassa tuomioistuimista henkilökunta työskentelee jaksamisensa äärirajoilla. Työuupumus ei ole tavatonta.

Valtion taloudellinen tilanne on hankala. Koko valtionhallinnon toimintaa tulee kehittää ja tehostaa. Oikeuslaitokseen kohdistetaan samoja säästöodotuksia kuin muuhunkin julkisen vallan käyttöön ja tuomioistuinten toimintaympäristöä tulee kehittää. Monin paikoin tuomioistuimet pyrkivät myös omaaloitteisesti kehittämään ja tehostamaan omaa toimintaansa. Osoituksena tästä ovat eri puolilla maata käynnissä olevat lainkäytön laatuhankeet.

Tuomioistuinten toimintaan kohdistuu tällä hetkellä valtava määrä erilaisia kehittämishankkeita. Vaikka hankkeiden odotetaan tehostavan tuomioistuinten toimintaa, ne yleensä lisäävät kehittämis- ja käyttöönottovaiheessa tuomioistuinten työmäärää ennen kuin hankkeista saatavat edut alkavat vaikuttaa. Työmäärän lisäys hoidetaan tuomioistuimissa muiden virkatehtävien ohessa.

Taipumuksena ja käytäntönä on ollut, että tuomioistuinten henkilökunnan määrä sovitetaan kehittämishankkeiden seurauksena ennakoitavien työmäärien mukaiseksi jo ennen kuin muutokset ovat vaikuttaneet työmäärään. Resursseja siis vähennetään liian aikaisin ennen kuin uudistusten tosiasialliset vaikutukset ovat nähtävissä. Ongelmallista on myös se, että kehittämishankkeiden seurauksena resursseja vähennettäessä kaikilta yksiköiltä vähennetään resursseja niiden toiminnan laajuuteen nähden samassa suhteessa. Yksiköiden toisistaan poikkeavaa työtilannetta, kuten ruuhkautumista tai jo aiemmin toteutunutta resurssien epätasaista jakautumista, ei oteta riittävällä tavalla huomioon. Kehittämistoimenpiteiden seurauksena hankalassa työtilanteessa olevien tuomioistuinten työtilanne muuttuu entistä tukalammaksi.

On myös niin, että kaikki kehittämishankkeet eivät vaikuta tuomioistuinten työmääriin tai niiden vaikutus on hyvin vähäinen. On myös tapauksia, joissa kehittämistyön tuloksena tuomioistuinten työmäärä on lisääntynyt. Yksi esimerkki tällaisesta tapauksesta on rikostuomiosovellus Ritun käyttöönotto vuonna 2013. Ritun käyttöönotto oli kaikinensa hyvin ongelmallinen. Erityisesti alkuvaiheessa se lisäsi tuomioistuinten työmääriä ja jopa hankaloitti työskentelyä.

Kokonaisuudessaan kehittämishankkeiden tulva lisää tällä hetkellä tuomioistuinten henkilökunnan työmäärää ja työn kuormittavuutta huomattavalla tavalla. Todennäköisesti tuomioistuinten aktiivinen kehitystyö on pysyvää.

Talousarvioesityksen mukaan hovioikeuksien keskimääräisen käsittelyajan osalta tavoitteena on, että alueelliset käsittelyaikaerot eivät pitene. Tavoitteena on myös, että yli vuoden vireillä olleiden asioiden osuus vireillä olevista asioista on alle 7 prosenttia.

Huolimatta jatkuvasta tuomioistuinten toimintaan kohdistuvasta kehitystyöstä ja omista laatuhankeista, suuri osa tuomioistuimista toimii tällä hetkellä liian vähillä resursseilla työmääriinsä nähden. Mikäli tilanne haluttaisiin aidosti korjata, tuomioistuinten käyttöön tulisi osoittaa kehittämishankkeiden siirtymävaiheessa riittävät resurssit niiden työtilanteiden mukaisissa suhteissa. Vain tällä tavoin tuomioistuimet saisivat työmääränsä hallintaan nykyistä paremmin sekä käsittelyajat lyhenisivät ja yhdenmukaistuisivat eri tuomioistuinten välillä. Tuomioistuinten käsittelyaikojen eroavaisuudetkaan eivät tule tasoittumaan, ellei resursseja jaeta työmäärien mukaisessa suhteessa. Muussa tapauksessa uhkana on, että ruuhkaiset tuomioistuimet ruuhkautuvat entisestään, minkä seurauksista joutuvat kärsimään asianosaiset ja tuomioistuinten henkilökunta.

Pelkästään tuomioistuinten asiamäärien kehitys ei kerro koko totuutta tuomioistuinten työmäristä. Tuomioistuimissa on ollut suuntauksena jo jonkin aikaa, että käsiteltävät asiat vaikeutuvat koko ajan. Näin on käynyt esimerkiksi hovioikeuksissa, vaikka niissä on otettu käyttöön uusi jatkokäsittelylupajärjestelmä vuoden 2015 lopulla. Tuomioistuimissa käsiteltävät asiat ovat hankalampia, vaativampia ja työlämpiä kuin ennen. Asioissa on aiempaa enemmän asianosaisia ja syytekohtia. Asioiden istuntokäsittelyt myös kestävät aiempaa pidempään. On entistä tavallisempaa, että tuomioistuimessa käsiteltävän asian istuntokäsittely kestää useita viikkoja tai jopa kuukausia. Pelkästään yhden asian käsitteleminen voi sitoa useiden henkilöiden työpanoksen pitkäksi aikaa.

Tuomioistuimissa voi olla myös alueellisia ominaispiirteitä, jotka vaikuttavat asioiden käsittelyn työmääriin. Toisista poikkeaviin työmääriin vaikuttaa esimerkiksi asioiden käsitteleminen matkakäräjillä, jolloin tuomioistuimen kokoonpano matkustaa toiselle paikkakunnalle toimittamaan suullisen istunnon. Muista hovioikeuksista poiketen Rovaniemen ja Vaasan hovioikeuksissa suulliset istunnot toimitetaan yli puolessa tapauksista matkakäräjillä, millä on huomattava vaikutus tuomioistuimen työmääriin.

Tuomioistuinten määrärahoja lisäävänä tekijänä tulee ottaa huomioon yhteiskunnan heikko taloudellinen tilanne, mikä heijastuu koko oikeuslaitoksen toimintaan. Tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden määrät kasvavat heikon taloudellisen tilanteen seurauksena ja näkyvät tuomioistuimissa vasta viiveellä.

Koko oikeudenhoidon ketjussa on ollut tilanteita, että ketjun alkupäähän, esimerkiksi poliisi- tai syyttäjätöimintaan, on myönnetty erityistilanteesta johtuvia tavanomaista suurempia määrärahoja. Tavanomaista suuremmilla resursseilla voidaan keskittyä erityistyyppisiin asioihin tai purkaa kertynyttä ruuhkaa. Tämän seurauksena suuremmilla resursseilla toimivista yksiköistä on purkautunut tavanomaista suurempi määrä asioita ketjun seuraavaan asteeseen, esimerkiksi tuomioistuihin, johon ei välttämättä ole lisäresursseja myönnetty. Lisäresursseilla on siis voitu saada purettua ruuhka jostakin asteesta, mutta ruuhka onkin vain siirtynyt seuraavaan asteeseen.

Talousarvioesityksen mukaan oikeudenkäynnin painopiste on ensimmäisessä asteessa ja ylempien oikeusasteiden toiminnan tulisi painottua ennakkoratkaisuihin. Monessa yhteydessä on myös tähän liittyen todettu, että käräjäoikeuksissa tulisi käsitellä asioita enemmän kolmen tuomarin kokoonpanoissa. Oi-

keudenkäynnin painottaminen käräjäoikeuksiin ja kolmen tuomarin kokoonpanojen käyttäminen edellyttävät luonnollisesti määrärahoja. Käräjäoikeuksien määrärahoja ei kuitenkaan ole tällä perusteella lisätty. Hovioikeus korostaa tässä yhteydessä myös, että ennen ennakkoratkaisuastetta tulee olla yksi muutoksenhakuaste, johon ohjautuvat sellaiset asiat, joissa on todellista tarvetta muutoksenhauille.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmasta ja sen toteutuksesta

Oikeuslaitoksen käytettävissä oleviin määrärahoihin kohdistuu merkittäviä vähentämispaineita. Määrärahojen vähentämisen lisäksi oikeudenkäyntien kokonaiskesto ja oikeusturvan laatua on pyrittävä parantamaan. Näihin haasteisiin pyritään vastaamaan vuosille 2013 – 2025 laaditussa oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa. Ohjelmaan sisältyvillä horisontaalisilla ehdotuksilla on tarkoitus parantaa oikeusturvaa vaikuttamalla aineellisen lainsäädännön selkeyteen ja lisäämällä erilaisin sähköisin menetelmin asioinnin sujuvuutta. Ohjelma sisältää myös sektorikohtaisia ehdotuksia esimerkiksi oikeushallinnon ja tuomioistuinlinjojen rakenteista, tuomioistuinten määristä ja tuomiopiireistä, asioiden keskittämisestä, menettelyistä ja kokoonpanoista, osaamisesta ja henkilöstöstä sekä maksuista. Osa ehdotuksista on jo toteutettu.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmaan sisältyvät hankkeet ovat oikeansuuntaisia. Hankkeista ja niiden toteutuksesta kuitenkin heijastuu, että yksittäisiä hankkeita viedään eteenpäin ottamatta huomioon uudistamisohjelmaa kokonaisuutena. Asioita tehdään ikään kuin väärässä järjestyksessä. Esimerkkejä on lukuisia.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa on esitetty, että tuomioistuinten riippumattomuutta ja tuomioistuinhallinnon toimivuutta vahvistetaan perustamalla nykyisen oikeusministeriössä hoidetun tuomioistuinhallinnon sijaan erillinen tuomioistuinvirasto. Viraston tehtävänä olisi valmistella tuomioistuinlaitoksen talousarvio oikeusministeriölle sekä kohdentaa tuomioistuimille osoitetut henkilöstö- ja muut voimavarat. Viraston tehtävänalaan kuuluisivat myös muun muassa tuomioistuintoiminnan strateginen suunnittelu ja kehittäminen, sidosryhmäyhteistyö, toimitilajärjestelyt, tietotekniikan hyödyntämismahdollisuuksien tunnistaminen ja kehittäminen sekä turvajärjestelyt. Virasto vastaisi myös tuomioistuinhenkilöstön täydennyskoulutuksesta sekä yhdessä tuomioistuinten kanssa viestinnän kehittämisestä ja arkistotoimesta. Tuomioistuinviraston perustamista koskevan hankkeen ensimmäisessä vaiheessa selvitysmiehet ovat laatineet tuomioistuinten keskushallinnon uudistamisesta arviomuistion, joka on luovutettu oikeusministeriölle tammikuussa 2015. Tämän jälkeen oikeusministeriö on asettanut toimikunnan, jonka tehtävänä on valmistella tuomioistuinviraston perustamista. Toimikunnan toimikausi päättyy helmikuun lopussa 2017. Asettamispäätöksen mukaan tavoitteena on, että tuomioistuinvirasto perustetaan tällä vaalikaudella.

Uudistamisohjelmassa on myös esitetty, että korkeimpien oikeuksien organisatorisen yhdistämisen hyödyt ja haitat selvitetään. Korkeimpien oikeuksien organisatorista yhdistämistä sekä sen hyötyjä ja haittoja on arvioinut työryhmä, jonka mietintö on valmistunut tammikuussa 2015. Työryhmä on katsonut, että korkeimpien oikeuksien yhdistäminen selkeyttäisi tuomioistuinlaitoksen rakennetta ja muutoksenhakuteitä. Työryhmän mukaan yhdistetyllä ylimmällä tuomioistuimella olisi nykyistä tilannetta paremmat edellytykset ohjata oikeus- ja hallintokäytäntöä yhdenmukaisin perustein. Yhdistetyn ylimmän tuomiois-

tuimen edellytykset oikeuslaitoksen kokonaisvaltaiselle kehittämiselle olisivat nykyistä kaksijakoista järjestelmää paremmat. Yhdistäminen mahdollistaisi myös asiantuntemuksen tehokkaamman käytön yli tuomioistuinlinjarajojen sekä vahvistaisi eri prosessilajien tasapainoista kehittymistä.

Lisäksi uudistamisohjelmassa on esitetty erillisten tuomioistuinlinjojen hyötyjen ja haittojen sekä nykyisten tuomioistuinlinjojen yhdistämisen tarpeen selvittämistä. Samalla jatkettaisiin esimerkiksi käräjäoikeuksien rakenneuudistusta. Vaikka käräjäoikeusverkoston viimeksi tehdystä uudistamisesta on vasta alle seitsemän vuotta, käräjäoikeuksien rakenneuudistusta ollaan parhaillaan toteuttamassa. Käräjäoikeuksien ja kanslioiden määrä on vähenemässä. Käräjäoikeuksien toiminta ja henkilökunta keskittyvät entistä enemmän suurille paikkakunnille.

Ennen kuin pelkästään yleisten tai hallintotuomioistuinten verkostoon suunnitellaan uudistuksia, olisi ensin tullut perustaa tuomioistuinvirasto, jonka tarkoituksena on hoitaa tuomioistuinhallintoa ja tuomioistuinten kehittämistä. Erityisesti ennen tuomioistuinten verkostoon liittyviä muutoksia tulisi selvittää myös tuomioistuinlinjojen yhdistämiseen liittyvät hyödyt ja haitat. Yleisissä ja hallintotuomioistuimissa käsiteltävien asioiden rajanveto on käynyt entistä tulkinnanvaraisemmaksi ja esimerkiksi kaksoisrangaistavuuden kieltä asettaa vaatimuksiaan oikeudenkäynneille. Osa hallintotuomioistuimissa käsiteltävistä asioista voi olla luonteeltaan ensimmäisen asteen asioita ja osa muutoksenhakuasioita, kuten käräjä- ja hovioikeuksissakin. Tuomioistuinlinjojen yhdistämisellä voitaisiin muun muassa laajentaa tuomareiden osaamista sekä saada joustavuutta tuomioistuimen toimintaan laajemman ja osaamiseltaan monipuolisemman tuomarikunnan kautta. Esimerkiksi talousrikosasiaa käsittelevään kokoonpanoon voisi olla mahdollista saada yksi veroasioihin perehtynyt hallinto-oikeudellisia asioita käsittelevä jäsen. Tuomioistuinlinjojen yhdistämisellä voitaisiin säästää tuomioistuinten toimitila- ja hallintokuluissa sekä nykyiset eri tuomioistuinlinjojen käytössä olevat istuntotilat saataisiin tehokkaammin käyttöön.

Taloudellisestikaan tai tuomioistuinten toiminnan mahdollisimman vähäisen häiritsemisen kannalta ei ole järkevää, että tuomioistuinverkostoja uudistetaan jatkuvasti pala kerrallaan. Vaikka uudistusten kautta voidaan pitkän ajan kuluessa saada säästöjä, jokaisesta verkostouudistuksesta aiheutuu myös merkittäviä kustannuksia esimerkiksi toimitilamuutosten vuoksi. Jatkuvat uudistukset ja uudistussuunnitelmat häiritsevät tuomioistuinten tasapainoista toimintaa ja kehittämistä. Ne ovat omiaan luomaan henkilökuntaan epätietoisuutta ja levottomuutta. Jos tuomioistuinverkostoja suunnitellaan uudistettavaksi, sitä koskeva harkinta tulisi tehdä tuomioistuinviraston perustamisen jälkeen siten, että nykyisten yleisten ja hallintotuomioistuinten yhdistäminen käsiteltäisiin samalla.

Samaan kokonaisuuteen liittyy myös uusi tuomioistuinlaki, joka tulee voimaan tammikuun alussa 2017. Lakiin on koottu yleiset säännökset tuomioistuimista ja tuomareista. Laki sisältää myös merkittäviä uudistuksia tuomareiden ja tuomioistuinlaitoksen muun lainkäyttöhenkilöstön koulutukseen. Myös uusi tuomarinkoulutuslautakunta ollaan perustamassa. Jatkossa kuitenkin tuomioistuinten henkilökunnan koulutukseen liittyvien asioiden on tarkoitus kuulua tuomioistuinviraston tehtäviin.

Käräjäoikeusverkoston uudistaminen

Talousarvioesityksen mukaan kärjäoikeuksien määrää on tarkoitus vähentää muodostamalla nykyistä suurempia yksiköitä. Uudistuksen tavoitteena on luoda edellytykset lainsäädännön laadun parantamiselle ja hyödyntää tuomarien osaamista aiempaa monipuolisemmin sekä parantaa tuomioistuinten toiminnan tehokkuutta.

Hovioikeus toteaa, että oikeusministeriössä vuonna 1998 valmistuneen perusselvityksen (Tuomioistuimet 2000-luvulle – ajatuksia ja ideoita kehittämisvaihtoehtoja) mukaan alioikeusuudistuksesta saatujen kokemusten perusteella tehokkaassa ja toimivassa tuomioistuinyksikössä työskentelee 5 – 10 tuomaria. Kokemukset toisaalta suurista ja toisaalta kovin pienistä yksiköistä tai sivukanslioista eivät selvityksen mukaan olleet pelkästään myönteisiä. Selvityksessä ehdotettiin, että kärjäoikeuksien suurentamisessa tavoitteelliseksi tuomiopiirin väestöpohjaksi asetettaisiin 50 000 – 100 000 asukasta ja kärjäoikeuden kooksi 5 – 10 tuomaria.

Hovioikeuden näkemyksen mukaan oikeusturvan saatavuuden ja lainkäytön laadun turvaaminen eivät edellytä tuomioistuimilta suurta kokoa. Itse asiassa lainkäyttö on varsin laadukasta jo nykyisessä kärjäoikeusverkostossa monissa niin sanotuissa pienissäkin kärjäoikeuksissa. Suurelta osin kärjäoikeudet ovat jo tällä hetkellä niin suuria, että lainkäytön laatu voidaan turvata hyvin ja kärjäoikeudet voivat toimia tehokkaasti. Kärjäoikeuksien kasvattaminen tai suuruus eivät takaa lainkäytön laatua tai tehokkuutta millään tavalla, vaikka ne voivat esimerkiksi tuoda toimintaan joustavuutta ja mahdollisuuksia erikoistumiseen. Pienet kärjäoikeudet voivat toimia jopa suuria tehokkaammin. Suurissa kärjäoikeuksissa monesti ongelmakin ovat pieniä kärjäoikeuksia suurempia. Myös työskentelyn kehittäminen on vaikeampaa kuin pienissä kärjäoikeuksissa. Esimerkiksi tuomioistuinten lainkäytön laadun parantamiseen tähtäävät laatuhankeet ovat käynnistyneet pienehköissä kärjäoikeuksissa.

Nykyistä suurempien tuomioistuinyksiköiden perustaminen ei parantaisi oikeusturvan saatavuutta. Sen sijaan se itse asiassa lisäisi epätasa-arvoisuutta eri alueiden välillä. Tuomioistuinpalvelut keskittyisivät suuriin väestökeskitymiin ja häviäisivät harvaan asutuilla alueilla satojen kilometrien säteeltä. Satojen kilometrien asiointimatkat tuomioistuimeen ovat liian pitkiä. Monesti myös julkisen liikenteen yhteydet ovat heikkoja harvaan asutuilla alueilla.

Talousarvioesityksessä on tuotu esille, että rakenneuudistuksessa pidentyvien etäisyyksien haittoja vähennetään lisäämällä sähköisiä asiointimahdollisuuksia ja paikasta riippumattomia työskentelytapoja.

Videoneuvotteluyhteyksiä käytetään istunnoissa jo nyt vaikka niiden käyttämistä jatkossa lisättäisiinkin istunnoissa ja muussa asioinnissa, monet istunnot ja asiat ovat laadultaan sellaisia, että niitä ei ole mahdollista hoitaa videoneuvotteluyhteyden välityksellä. Sama koskee myös esimerkiksi tuomioistuinten henkilökunnan paikasta riippumattomia työskentelytapoja. Kokoonpanon jäsenten tulee olla samassa paikassa fyysisesti läsnä asiaa käsiteltäessä.

Toimiva tuomioistuinverkosto vaikuttaa omalta osaltaan siihen, että myös muita oikeuspalveluita on saatavissa tasapuolisesti ympäri maan. Tuomioistuinpalveluiden häviämisen myötä pienillä paikkakunnilla myös muiden oikeuspalveluiden, kuten asianajajien ja julkisen oikeusavun, saatavuus tulisi hyvin todennäköisesti heikkenemään. Ratkaisuksi on esitetty, että asiakas voisi olla yhtey-

dessä toisella paikkakunnalla olevaan asianajajaansa tai oikeusavustajaansa videoneuvotteluyhteyden välityksellä. Edellä mainittu yhteydenpito ja merkittävä videokuulemisten lisääminen tuomioistuimissa vaatisivat erittäin kattavaa videoneuvottelulaitteiden verkostoa esimerkiksi ympäri Lappia ja Kainuuta. Verkoston rakentaminen edellyttää taloudellista panostamista ja henkilökuntaa hoitamaan verkostoa. Käräjäoikeusverkoston harventamiseen ei tule ryhtyä ennen kuin haja-asutusalueella on videoneuvottelulaitteiden verkosto valmiina.

Suurten tuomioistuinyksiköiden johtaminen on todennäköisesti pieniä hankalampaa. Johtamista vaikeuttaisi selvästi yksikön toiminnan jakautuminen yhtä useammalle paikkakunnalle. Kokonaisuuden hallitseminen olisi aiempaa vaikeampaa ja päällikkötuomari matkustaisi aiempaa enemmän.

Käräjäoikeusverkoston kehittäminen edellyttää, että sen taloudellisista vaikutuksista laaditaan etukäteen tarkat laskelmat. Käräjäoikeuksien toimitila-, henkilöstö- ja matkakulujen lisäksi verkoston uudistaminen vaikuttaisi esimerkiksi asianosaisten ja avustajien matkakuluihin huomattavasti. Käräjämatkoihin voisi kulua kaikille osapuolille myös aiempaan verrattuna selvästi enemmän aikaa, mikä sekään ei ole aivan merkityksetöntä. On valittava, että maksammeko mieluummin oikeudenhoidosta lähellä ihmisiä vai matkakuluista ja -ajasta.

Presidentti

Marianne Wagner-Prenner

Kansliapäällikkö

Hannu Gyldén